

TORNION KAUPUNGIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN ASETUKSEKSI MAANTEIDEN JA RAUTATEIDEN RUNKOVERKOSTA JA NIIDEN PALVELUTASOSTA (kh. 3.9.2018).

Kemi-Tornion seutu on Lapin logistinen keskus, jossa kohtaavat kaikki keskeiset liikennemuodot Suomen ja Ruotsin rajalla. Seutukunnan liikenneinfrastruktuuri, -palvelut ja

-yhteydet ovat merkittäviä mm. teollisuuden, kaupan ja matkailun kansainvälisen kilpailukyvyn näkökulmista.

Tornion Röyttän satama on Suomen pohjoisin satama ja kuljetusmääriltään Lapin vilkkain satama (yli 3 milj. tonnia). Röyttän sataman tavaraliikenne perustuu pääosin Outokummun kuljetuksiin ja satama on siten tärkeä osa Outokummun tuotanto- ja logistiikkaketjua. Loppuvuonna 2017 satamaan avattiin Pohjoismaiden suurin nesteytetyn maakaasun terminaali, mikä on nostanut Röyttän sataman strategista merkitystä entisestään. Röyttän satamaan johtavia maa- ja meriliikenneyhteyksiä tulee kehittää osana valtakunnallista maantie- ja raideliikenteen runkoverkkoa.

Tornion kaupunki sijaitsee esityksessä maantie- ja rautateiden runkoverkolla. Maanteiden runkoverkko ulottuu Tornioon vt. 29:n kautta ja yhteys on luokiteltu esityksessä palvelutasoltaan korkeimpaan eli 1. luokkaan. Esitys on hyvä mm. Bothnian Corridorin TEN-T ydinverkkostatuksen ja mahdollisen ydinverkkokäytävä -statuksen kehittämisen näkökulmasta.

Raideliikenteen runkoverkko ulottuu niin ikään Tornioon, sillä Kemi-Tornio ratayhteysväli on luokiteltu esityksessä runkoverkkoon kuluvaksi. Myös tässä yhteydessä esitys on perusteltu ja hyvä TEN-T ydinverkon näkökulmasta. Lisäksi Tornioista on Suomen ainoa läntinen raideliikenneyhteys Ruotsiin.

Esitetyssä raideliikenteen runkoverkkoluokituksessa on kuitenkin merkittävä ristiriita suomenkielisen ja ruotsinkielisen aineiston suhteen. Suomenkielisessä kartta-aineistossa Tornion raideliikenneyhteyden profiiliksi on määritelty ainoastaan tavaraliikenne ja ruotsinkielisessä aineistossa sekä tavara- että henkilöliikenne. Aineistosta jää epäselväksi, että kumpi versio on varsinainen esitys?

Tornio on perusteltua olla mukana runkoverkolla sekä tavara- että henkilöjunaliikenteen profiileilla. Bothnian Corridorin ohella Tornioista on ratayhteys Ruotsin Bodenin kautta Norjan Narvikiin. Narvik ja Norrbottenin kunnat ovat ilmaisseet kiinnostuksensa kehittää kansainvälistä liikennekäytävää rajan yli Suomeen ja edelleen mahdollisesti Kouvolaan, josta on edelleen ratayhteys Kiinan Xianiin. Asian eteenpäin viemiseksi on solmittu kumppanuussopimukset. Lisäksi Torniossa on käynnissä kehittämishanke, jolla edistetään mm. tavaraliikenteen terminaaliolosuhteiden kehittämistä.

Henkilöjunaliikenteessä Norrbottenin kunnat ovat valmistelleet pitkään henkilöjunaliikenteen palauttamista Bodenista Haaparannalle. Tämänhetkisen arvion mukaan liikenne on käynnistymässä huhtikuussa 2020. Sijoittamalla Tornio osaksi runkoverkkoa myös henkilöjunaliikenteen profiililla ilmaistaan kansallinen määrätietoinen tahtotila kehittää rajat ylittävää henkilöjunaliikennettä myös länteen. Ruotsin, Norjan ja Tanskan välillä henkilöjunayhteydet ovat toimivia, mutta Suomen ja Ruotsin osalta sellainen edelleen puuttuu sekä fyysisesti että kansallisen tahtotilan näkökulmasta. Perä-

merenkaarella edistetään useiden eri toimijoiden toimesta kansainvälisen henkilöjunayhteyden syntymistä Oulusta Tornion kautta Luulajaan.

Tornion näkökulmasta myös vt. 21 Tornio-Kilpisjärvelle ja edelleen Tromssaan tulisi sijoittaa osaksi runkoverkkoa. Näin Suomesta olisi korkeatasoinen runkoverkkoyhteys jokaiseen naapurimaahan Norja mukaan lukien. Tromssa on Pohjois-Norjan suurin ja merkittävin kaupunki. Länsi-Lappi puolestaan alueellisesti Suomen merkittävimpiä matkailukeskittymiä (mm. Ylläs-Levi, Pallas-Olos), jossa liikennemäärät ovat kausiluonteisesti erittäin suuria. Liikenneturvallisuuden ja matkailun kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhteys on korkeatasoinen ja toimiva myös tulevaisuudessa.

Kolmas runkoverkosta puuttuva yhteysväli on Tornio-Kolari ratayhteys, jossa on tällä hetkellä sekä tavara- että henkilöjunaliikennettä. Suomen eri osien elinvoimaisuus, elinkeinoelämän kilpailukyky ja liikenneyhteydet on turvattava pohjoisesta etelään. Kansallisen raideliikenneverkon ylläpidon ja kehittämisen näkökulmasta on tärkeää, että Suomen pohjoisimmalta liikenneasemalta on mahdollisimman korkeatasoinen runkoverkkoyhteys Helsinkiin. Tästä johtuen Tornion kaupunki esittää myös Tornio-Kolari ratayhteyden sisällyttämistä runkoverkkoon sekä henkilö- että tavaraliikenteen profiileiden osalta.

Tornionlaakson yhteystarpeet (vt. 21 ja Kolarin rata) ovat perusteltuja lisätä runkoverkkoon myös nopeiden tietoliikenneyhteyksien kehittämisen näkökulmasta. Nopeat valokaapeliyhteydet kulkevat pitkälti samoissa käytävissä muun liikenneinfrastruktuurin kanssa. Perämerenkaarelta on mahdollista ja perusteltua edistää nopean tietoliikenneyhteyden kehittämistä myös Tromssan suuntaan.